

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1909. szeptember 23.

213. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefontárhelye (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy órára 2 kor.
Egyes száma ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petty sorja 40 fillér.

A gyermek munkája.

A Gyermekvédő Liga kiadásában egy értékes magyar szociális irodalmi mű jelent meg: a magyarországi munkásgyermekek monografiája. A könyv, amelynek írója Chyzer Béla dr. rendkívüli fáradsággal, eredeti anyaggyűjtés alapján és szigorú kritikával készült s nemcsak nagyon érdekes, hanem értékes is s így ki kell emelnünk az egyszerű könyvismertetések sorából.

Azoknak, akik a gyermekvédelem nagyjelentőségű szociális vonatkozásai iránt érdeklődnek — s ezek száma igen szépen növekedik — sok szükséges információt ad ez a könyv, azoknak pedig, akik hivatásuknál fogva foglalkoznak a gyermek védelmével, sok hasznos és becses utmutatást.

Az eredeti anyag letárgyalása után ismerteti a szerző az új ipartörvény tervezetének a gyermekeket illető részét és néhány idegen állam gyermekvédő törvényét. Meglepő és megdöbbentő dolgok azok, amiket ez a könyv elmond.

A pihenésről szóló fejezet például, amely a gyermekmunkások pihenés nélkül való foglalkoztatásáról szól, elmondja, milyen különböző módon tartják ébren a munkaadók az éjjeli munkát végző tanuló-gyerekeket.

Pékműhelyekben és üveggyárakban énekeltetik a gyereket, énekelve beszél és számol, hogy a szokatlan beszélmóddal elűzze az álmodást. Sok helyen dohányzásra szoktatják éjszaka, máshol meg izgató szeszest italt, fekete kávé, rumos teát adnak neki. Még emberséges módja az embertelen ébrentartásnak a többszöri mosdatás, amit azonban sok helyen durva tréfából váratlan meglocsolás formájában végeznek el.

Egy kovácmestert följelentett az ipariskola igazgatója, mert tüzes vassal piszkálta az orrát, ha a megerőltető éjjeli munkában kifáradt és elaludt. S miképpen az éjjeli pihenéstől megfosztják a dolgozó gyermeket, megfosztják a legtöbb helyen a vasárnapi pihenéstől és szórakozástól is. Ezer, meg ezer rabszolgák él közöttünk, akinek sorsán senki sem örökdi a humánus társadalomnak és a törvényhozásnak kemény küzdelmet kell megvívnia e rabszolgák felszabadításáért.

A legtöbb író, aki a dolgozó gyermekekkel foglalkozik — különösen a németek — a kérdés gyakorlati megvizsgálása nélkül a gyermekmunka korlátozását követeli. Chyzer dr. ezzel szemben kifejti azokat a gazdasági okokat, melyek a gyermeket a játszótér helyett az élet küzdőterére vonják s minden adatával, minden szavával azt követeli, hogy oltalmazzák meg a gyermeket az ártalmas és lelketlen megerőltetéstől és fizessék jobban a munkáját. A gyermekek foglalkozásáról szóló fejezetben rendkívüli gondossággal gyűjtötte össze a szerző azt az anyagot, amelylyel kimutatja,

milyen sokféle munkára alkalmaznak gyermekeket. Alig van ipari, gazdasági és kereskedelmi életnek olyan ága, mely ne foglalkoztatna gyermeket.

A szórakozások legkülönbözőbb fajtáinál is ott látjuk a gyermeket, aki elárulit, kiszolgál, bábut állít, labdát szed, vagy száz meg százféle szolgálatot végez, többnyire éjszaka. Amiket az iparosoknál alkalmazott gyermekek foglalkoztatásáról és eltartásáról hivatalos adatok alapján elmond, megdöbbentő leleplezések s egyúttal olyan információk, amelyeket minden illetékes hatóságnak figyelembe kell vennie.

Amíg a társadalom és a hatóság nem tudott róla, hogyan nevelnek ebben az országban ezer meg ezer gyermeket az iparos pályára és az életre, addig nem tehetett semmit helyzetük javításáért, de most, ezek után a hiteles leleplezések után a legenergikusabb intézkedéseket kell megtenni a munkába fogott gyermekek védelmére, hogy legalább annyira megvédjük a gyermekeket mint Argentína.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hír. Jekelfalussy Zoltán kamarás, miniszteri tanácsos, a kivándorlási biztosi hivatal vezetője holnap Pichler kivándorlási felügyelő kíséretében Fiuméba érkezik.

— Argentínai miniszter látogatása. Fernando Perez argentinai meghatalmazott miniszter a napokban Budapesten járt, hogy tanulmányozza milyen módon lehetne legelőnyösebben a két ország között kereskedelmi összeköttetést létesíteni. A miniszter tegnap Budapestről ideérkezett s meglátogatta a szomszédos Abbaziát és Voloscat. Fernando Perez ma Dalmáciába utazott.

— A színügyi bizottság ülése. A színügyi bizottság számos tagja a felmerült új olasz színházalapítási tervre való tekintettel levelet intézett Fest Aladár színügyi bizottsági elnökhöz, amelyben a bizottság sürgős összehívását kérte. Az elnök ennek folytán csütörtökre, 23-ikára összehívta a bizottságot. Az ülés hat órákor kezdődik a főgimnázium tanácskozó termében.

— A bankrablók az esküdtszék előtt. Megemléztük már, hogy Sivirski (Orloff) Péter és Kisenevski Salamon a Fiumei Népbank kirablói, valamint ezek büntérsa Krivicki Ábrahám ellen az esküdtszéknek október 4-től 17-dikéig tartó idején harmadik és utolsó ülésén tartják meg a főtárgyalást. A tárgyalásnak a legközelebbi esküdtszéki ülésen való megtartása elé azonban akadály gördült. Ugyanis nem érkezett meg Oroszországból Swirski születési bizonyítványa, amelyből a bíróság azt akarja megállapítani, hogy a rablógyilkos a rablógyilkosság napján betöltötte-e már a húszadik évét, mert ha husz éves elmúlt, akkor halálra is lehetne ítélni.

A törvényszék a közeli esküdtszéki ülészek miatt megsürgette a születési bizonyítványt, minthogy azonban a keresztlevelet csak az osztrák magyar követség útján lehet megszerzeni, alapos az aggodalom, hogy a bizonyítvány későn érkezik Fiuméba.

— Diszközgyűlés. Az állami altisztek és szolgák országos szövetségének helyi csoportja diszközgyűlést tartott, amelyen a központ által leküldött Madarász János központi elnök és Szébeny Antal országgyűlési képviselő diszelnök fényképét nagy ünnepek között leplezték le. Szénássy Lajos a helyi csoport elnöke nagy hatású beszédében méltatta Madarász és Szébeny érdemeit, mire Szombathelyi Károly szólalt fel. A fénykép leleplezés alkalmából a helyi csoport megleghangu táviratban üdvözölte a szövetség érdemus diszelnökét, Szébeny Antalt képviselőt. A diszközgyűlés a szózat eléneklésével véget ért. Este a tagok bankettre gyűltek össze, s vidám hangulatban sokáig voltak együtt.

— Kivándorlási iroda a postahivatalban. Az új kivándorlási törvény tudvalevőleg rendkívül megnehezítette az utlevél megszerzését s az utlevél kiállítását annyi feltételhez köthette, hogy az utlevélkiállító hatóságok, ha szigoruan ragaszkodnak a törvény betűihez, majdnem mindenkitől megtagadhatják az utlevélet.

Minthogy a kivándorolni szándékozók csak nagy ügyvel-bajjal jutnak utlevélhez, a külföldi hajóstársaságok titkos magyarországi, vagy a határszélhez közel fekvő városokban tartózkodó kivándorlási ügynökei fokozott erővel fogtak azoknak a kivándorlóknak a megkaparításához, akik utlevélet a szigorú intézkedések miatt nem kaphattak.

Különösen az Austro-Americana cantridai ügynöksége dolgozik lázasan s Kukulics és Abrahamovics, az ügynökség vezetői új fogáshoz nyultak. A hatóságok és postahivatalok félrevezetésére ugyanis a fiumei lópostahivatalban postafiókot béreltek s az ügynökség irodájában megírt leveleket naponként kétszer kocsin Fiuméba hozzák s Fiumében adják postára. A tömegesen érkező válaszokat pedig a fiumei postafiókban helyezik el s innen viszik Cantridára.

Könnyebb kezelés céljából Szusákon is irodát nyitottak s az ügynökök minden reggel öt órákor Szusákra mennek kocsin, ahonnan ügyeik elintézése után még a kora reggeli órákban visszamennek Cantridára. Az ügynökök oly szemfényvesztő ügyességgel dolgoznak, hogy a legéberebb ellenőrzés mellett sem lehetett őket eddig rajtakapni. Kukulics és Abrahamovics ugyanis, akik kivándorlók csempészésével már hosszabb idő óta foglalkoznak s valamennyi rendőrközeget ismerik, annyira óvatosak, hogy az emberszállítmányt sem ők kísérik, hanem mindig más és más megbízottjuk.

A rendőrség majdnem tehetetlen velük szemben, mert amíg a régi kivándorlási törvényhez kiadott 1904 évi 40.000. számú végre-

hajtási utasítás megengedte a rendőrségnek, hogy a gyanus leveleket visszatartsa és felbontsa, addig az új kivándorlási törvény a levelek felbontását esetről-esetre a vizsgálóbíró intézkedésétől teszi függővé.

A törvény hiányossága tehát gyosan ki-tűnt s ajánlatos lenne, ha a belügyminisztérium a kijavítás iránt akár törvényhozási, akár novelláris uton intézkedne.

— **Mi történik az Adriánál.** A „P. N.” írja: A tegnapi börzén élénk feltűnést keltett az Adria tengerhajózási társaság részvényeinek 422.50 koronáról 435.50 koronára való emelkedése. Ez a lényeges javulás természetesen ismét sok kombinációra adott alkalmat melyik közül a legerősebben tartotta magát az a híresztelés, hogy a Ländlerbank vásárolja az Adria részvényeit, mert biztosítani akarja magának a vállalat vezetését. A Ländlerbanknak eddig közel ötezer darab Adria részvénye van. Ennek a híresztelésnek a minap mi már hangot adtunk, de akkor a Ländlerbank igazgatósága megcáfolta a szóbanforgó kombinációt. E cáfolat azonban nem sokat jelent, mert a bécsi börze még mindig élénken és lázasan keresi és vásárolja folyton emelkedő kurzusok mellett az Adria részvényeket. Már pedig egyéb üzleti ok nincsen, mely az Adria-részvények kurzusát oly hirtelen megjavítaná. Olyan körök, melyek a bécsi börze dolgaiba be vannak avatva, erősen állítják, hogy a Ländlerbank szövetségbe egy magyar pénzcsoporttal, igenis arra törekszik, hogy az Adria tengerhajózási társaság üzleti irányítását magához ragadja, vagyis a vállalat vezetését kivége a Kereskedelmi Bank kezéből. Ezzel szemben a Kereskedelmi Bank vezetősége azt állítja, hogy az Adriánál az a baj nem érheti, ami érte a Közutnál és valószínűen érne fogja egy esztendőn belül a Rimamurányinál, hogy kénytelen helyét átengedni a vezetés körül másoknak, mert az Adria ötven ezer darab részvényének a fele fölött rendelkezik.

Pénzügyi körök ennek a lehetőségét kétségbevonják és azért ha igaz a Ländlerbank és érdektársainak akciója, akkor hamarosan ki fog tűnni, hogy ki az Adria fő részvényese. Lehet, hogy a kombinációt „illetékes körök” mesének fogják mondani, de azért szükségesnek tartjuk a főlemlítését, mert az utóbbi idők eseményei azt bizonyítják, hogy a meséből lesz a valóság és a valóságból — mese.

Eddig terjed a Pesti Napló híradása. A Pesti Hírlap viszont a következőket írja az Adria-részvények emelkedésének okairól:

Az Adria részvényt illetőleg két verzió van forgalomban. Az egyik szerint ezeket a társaság bankárja vásárolja tárcabirtokának növelésére, s a másik szerint itt is egy legendás csoport verődött össze, mely szintén a már majdnem szállóigévé vált „befolyást” akarja így módon megszerezni.

Valószínűbbnek tartjuk azonban saját értesülésünket, hogy t. i. a társaságnak ez az üzletve elég jól alakult, úgy, hogy nincs kizárva a csökkentett osztalék feljavítása. E mellett a mi tudomásunk szerint a jelenlegi vezetőség majoritása abszolút mértékben biztosítva van, e részben tehát eleve kilátástalan minden erőlődés.

Ide igatjuk az „Egyetértés” erre vonatkozó híradását is, mely a következőképpen szól:

A tőzsdén ujabban élénk érdeklődés nyilvánul meg az Adria m. kir. tengerhajózási társaság részvényei iránt. Ennek oka abban keresendő, hogy a hajózási társaság hajói az idén igen jól vannak foglalkoztatva s a folyó év üzleti eredményei kedvezőknek ígérkeznek. Ezenkívül beavottak arról is tudnak, hogy az Adria hajózási társaság szerződésének meghosszabbítása nemsokára aktuálissá válik. A kormány ugyanis — hír szerint — véget akar vetni a hajózási társaságok bizonytalan helyzetének s úgy a Magyar keleti tengerhajózási társaság, mint az Ungaro-Croata új szerződéshez jutnak, míg az Adria szerződésének meghosszabbítása már nemsokára megtörténik. Az Adria a meghosszabbított szerződés alapján nagy beruházásokat fog eszközölni.

— **Az új vasuti tárház darui.** Megirtuk, hogy a Mária Valéria mólón épített új vasuti tárház emelő daruit a napokban nagyobb bizottság vizsgálta meg s azok működését kifogástalannak találta. Most arról érte-

sülünk, hogy az új raktár daruit az Epp és Fekete budapesti (VI. Váci ut 93) gépgyár készítette és szerelte fel, míg a Magyar Siemens Schuckert Művek Villamossági Rt. csupán az emelődaruk villamos felszerelését szállította és szerelte.

— **Balkán hajóstársaságok.** Románia példáját követve, minden tengerparti balkán állam kereskedelmi hajóraj szervezésére törekszik.

Törökország az angol „Peninsular Company”-nak adta ki egy török tengeri hajózási társaság alapításának engedélyiratát. A társaság 50.000 török font alaptőkével már meg is alakult. Ez a társaság Constanza—Konstantinápoly az aiban kikötők és Trieszt között fog járatokat fenntartani.

Görögországban „Ellena—Anglo” néven létesült hajózási társaság, amely London és Levante közt fogja a forgalmat lebonyolítani. A társaság Trieszt—Patras—Newyork között is akar összeköttetést fenntartani.

Bulgária a nemrég alakult „Bolgár fekete-tengeri hajózási társaság” állami támogatását határozta el. Ennek fejében a társaság az Antwerpen, London és Hamburg felé irányuló gabonakivitelt köteles megfelelő feltételek mellett lebonyolítani. A tervezet szerint a társaság alaptőkéjét 12 millió frankra fogják emelni s működése terül a Fekete-tengert és a Földközi tengert jelölték ki. — Értesüléseink szerint az Osztrák Lloyd saját érdekeit a létesítendő alaptőkével szemben úgy igyekszik megővni, hogy jelentékeny tőke-hozzájárulással vesz részt az alapításban s biztosítja teljes befolyását a ve etésben. A bolgár államvasutak nemrég kiadott helyi díjszabása Varna és Burgas kikötőket jelentékeny díjszabási kedvezményekben részesíti, amennyiben a tengeri kikötőkön át irányuló mindennemű árucikkre külön kivételes díjszabásokat léptetett életbe. Ez az intézkedés az új hajózási társaság tarifális támogatását s eddig a keleti vasutak által eddig elhanyagolt burgasi kikötő forgalmának emelését célozza.

— **Magyar kivitel képviselői.** A m. kir. Kereskedelmi Muzeumi külföldi levelezői közül most többen időznek Budapesten, hogy működési területükön tett tapasztalataikat először is is közöljék a hazai kiviteli érdekeltséggel. A legutóbbi napokban Budapestre érkezett Fodor Emil, aki egy év óta Moszkvában működik a magyar kivitel érdekében és Molnár Béla, a budapesti Greiner és Molnár export cég tagja, aki Sanghaiban helyezte el magyar gyártmányokat. Mindketten e héten naponként d. e. 11 és déli 1 óra közt a Kereskedelmi Muzeumban állnak az érdekeltség rendelkezésére. Üzleti ügyekben Budapesten időznek továbbá már hosszabb idő óta Zerkowitz Emil newyorki, Fülep G. Jenő bombayi, Illés Zsigmond tanger—algir—tunisi, Antal Oszkár atheni és Atlasz Márton kairói levelezői.

— **Letartóztatott hajópincér.** A paksi csendőrség megkeresést intézett a rendőrséghez, hogy a komáromi törvényszék elfogatási parancsa alapján Gross Sándort, aki az Ungaro-Croata Villám gőzösen van alkalmazva, tartóztassa le lopás bűntette miatt. A rendőrség a megkeresés alapján Gross Sándor 27 éves paksi illetőségű hajópincért letartóztatta. Gross a kihallgatás alkalmával bécsi születésű, tolna megyei németkeri illetőségű szobafestőnek mondta magát s elismerte, hogy lopás gyanúja miatt körözik. Gross elfogatásáról a komáromi ügyészséget táviratilag értesítették.

— **Elfogott tolvaj.** Sussa Sava 18 éves dalmáciai napszámot letartóztatták Michich Katalin üzlettulajdonosnő feljelentésére, mert a Via Fiumarai üzletéből ruhaneműt lopott.

— **Megbüntetett kivándorló.** Radulovich Milos 22 éves dreznicei illetőségű napszámos Milán nevű testvérenek utlevelével akart kivándorolni Amerikába. Az utlevél vizsgálatnál azonban kiderült a turpisság s Radulovichot a rendőrség letartóztatta. A rendőrbíró Radulovichot két napi elzárásra s egy napi elzárásra átváltoztatható husz korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Pálinkát árusítottak.** Sergio Andrés sannicoloi és Fleipan Ferenc cosalai pálinkamérőket feljelentettek, mert a szeszestialok elárulásáról szóló szabályrendelet megsértésével már korán reggel pálinkát árusítottak. A rendőrség Sergio András tiz, Fleipan Ferencet pedig öt korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Utcai botrányért.** Kruzics Henrik 33 éves fiúmei, Jelauseg Gabriel 28 éves sesanai, Cernar János 54 éves fiúmei, Vidas Mátás 42 éves san domenicai, Lucich Maria 45 éves fiúmei illetőségű napszámosokat, illetve napszámos asszonyt letartóztatták mert részeg fővel utcai botrányt rögtönöztek. Mindegyiket kisebb-nagyobb büntetéssel sújtotta a rendőrbíró.

— **A „Carpathia” Fiumében.** A Cunard hajózási társaság „Carpathia” gőzöse ma reggel Newyorkból ideérkezett. A gőzösről Triesztben leszállt 135 visszavándorló, akik vasuton folytatják utjukat hazafelé. A hajó Fiuméba hozta Blau Ferenc örült visszavándorlót, akit az amerikai hatóságok küldtek haza. A Carpathia 400 tonna vegyesáruat is hozott.

— **Gyors- és gépiró tanfolyamok.** A fiúmei gyorsírókör október elsején nyitja meg magyar és német gyorsírási tanfolyamait, egyuttal gépirási tanfolyamot is rendez különféle rendszerű írógépekkel. Az érdeklődőknek szívesen szolgál felvilágosítással a kör vezetősége az egyesület helyiségében (Via Sanita 2. szám) naponta este fél 7-től fél 8-ig. A tanfolyamokra ugyanott lehet beiratkozni.

— **Az állami kereskedő tanonciskola tanítási órái.** Az állami kereskedő tanonciskola igazgatósága értesíti az üzlettulajdonosokat, hogy az előadásokat a folyó tanévben a következő órarend szerint tartják meg: Az előkészítő és II. osztályban hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 2—5-ig, az I. osztályban kedden, csütörtökön és szombaton d. u. 2—5-ig, a III. osztályban pedig szerdán és pénteken d. u. 2—5-ig és vasárnap d. e. 9—12-ig.

— **Milyenek lesznek az új csatahajók?** A hadügyi kormány megdöbbentő hadügyi követeléseiből jelentékeny rész a hadihajók építésére esik. Miért is nem lesz érdektelen, ha elmondjuk, hogy haditengerészetünk legújabb csatahajói milyen méretűek lesznek. Hosszuságuk 150 m., mélyjárásuk 8 m., súlyuk 19.600 tonna. A hadihajók hajtására 25 ezer lóerős gépek szolgálnak, amelyek óránként 22 tengeri mértföld sebességet adnak a hajónak. A páncél nikkeltromacélból készül és 250—270 mm. vastag lesz. A hajón elhelyezett ágyuk közül 10 darab 30.5 cm.-es lövegű, 20—24 darab pedig 10.5 cm. lövegűmétrővel bír. Az építés költsége hajónként mintegy 50 millió korona.

— **A kikötőből.** Szeptember 12. érkezett: „Split” osztrák gőzös Metkovichből 200 hordó borral.

Indult: „Ettore” osztrák gőzös Smirnába 80 tonna rizsszel és 20 tonna vegyes áruval; „Brégenz” osztrák gőzös Smirnába 270 tonna rizsszel és 30 tonna vegyes áruval; „Cypria” angol gőzös Liverpoolba 150 tonna liszttel, 100 tonna babbal és 150 hordó fakivonattal; „Emilia” osztrák gőzös Triesztbe 800 tonna magnessittel és 100 tonna babbal; „Aristea” osztrák gőzös Konstantinápolyba üresen; „Aurigo” osztrák gőzös Meledába 250 üres hordóval és 30 tonna vegyes áruval.

Szeptember 22-én. Erkezett: „Marquis Bacquehem” osztrák gőzös Calcuttaból 2000 bál jutával, 4000 zsák korpával és 110 tonna vegyes áruval; „Carpathia” angol gőzös Newyorkból 400 tonna vegyes áruval; „Tonci” osztrák gőzös Triesztből üresen.

Indult: „Ebro” angol gőzös Hulliba 600 tonna cukorral, 100 tonna liszttel és 30 tonna vegyes áruval; „Caboto” olasz gőzös Velenicebe üresen; „Electra” osztrák gőzös Alexandriába 150 tonna cukorral, 80 tonna rizsszel és 50 tonna vegyes áruval; „Split” osztrák gőzös Triesztbe 20 tonna vegyes áruval.

— **A De la Ville kávéházban** minden este Horváth Pali kitűnő cigányzenekara hangversenyez. Különösen Horváth Gábor kisbögös gyönyörű szólószámai ragadják esténként tapsra a közönséget.

„A Tengerpart” előfizetési ára:

Egész évre	24 korona
Fél évre	12 „
Negyedévre	6 „
Egy óra	2 „

Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztősége és kiadóhivatala.
Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház I. em.
Telefon 229. sz.

Távirat ◀▶ Telefon.

A kormány beadta

lemondását.

BUDAPEST, szept. 22. A kereskedelemügyi miniszteriumban ma délelőtt Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett. Tanácskozás közben sürgős családi ügyben Günther Antal igazságügyminisztert hazahívták, aki azonnal hazasietett. Wekerle miniszterelnök a minisztertanácsnak beszámolt a királyi kihallgatás eredményéről, az osztrák miniszterekkel folytatott tanácskozássokról azokról a feltételekről, amelyeket a király a válságból való kibontakozás alapjául kitűzött. A minisztertanács délután egy óráig tartott s a kormány egyhangulag elhatározta, hogy *beadja lemondását* s kérni fogja királyt, hogy az új kormányt a parlament szeptember 28-iki megnyitására nevezze ki. A minisztertanács megnyitása előtt Apponyi hosszasan tanácskozott Kossuthal.

Fabricius Győző meghalt.

BUDAPEST, szept. 22. Fabricius Győző dandárparancsnok, akit annak idején a képviselőház feloszlatásával bíztak meg, ma reggel Budapesten meghalt 55 éves korában. Fabricius hosszabb idő óta kinzó idegbaj gyötörte s nemrég Pozsonyban, ahol állomáson volt, szabadságolták. Szabadságát Gleichenbergben töltötte, majd onnan Budapestre utazott, ahol a Ringer féle sanatóriumban vétette fel magát. Tegnap este agyszélhűdést kapott, amely az éjjeli órákban még kétszer megismétlődött oly hevesen, hogy a leggondosabb ápolás sem segíthetett rajta s ma reggel meghalt. Haláláról a királyt táviratilag értesítették. A hadtestparancsnokság intézkedett a temetés iránt. Valószínűleg vidékre szállítják a holttestet.

Tömeges párbaj.

SZEGSZÁRD, szept. 22. Szegszárdon váfóságos párbaj mária dühöng. Ma reggel ugyanis Ledniczki Béla pénzügyi számtiszt Hári Béla számellenőrrel, Barcs dr. Koncskó Andor számellenőrrel, Sztettka Gyula máv. mérnök Udvarhelyi József járási számvivővel vívott kardpárbajt. A felek valamennyien megsérültek. A párbajozókat a hatóságnál feljelentették.

A Wohl-féle hagyatéki ügy.

BUDAPEST, szept. 22. A milliós Wohl-féle hagyatéki ügyben Lengyel Zoltán ügyvéd képviselő beadta a felfolyamodást a Táblához. A budapesti kir. ítélőtábla ma zárt ülésben foglalkozott a felfolyamodással. A Tábla a felfolyamodást elutasította s a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

A lefolyt hadgyakorlatok utójátéka.

BÉCS, szept. 22. A katonai rendeleti közlöny legutóbbi száma Versbach gyalogsági tábornok nyugdíjazását közli, aki a morvai hadgyakorlatokon tudvalevőleg parancsnoka volt a déli hadseregnek.

Hadihajóink utja.

BÉCS, szept. 22. Az „Erzherzog Karl“, „Erzherzog Friedrich“, „Erzherzog Max“ és a „Pandur“ hadihajók tegnap Alexandriából Pólabá indultak. A hajókon minden rendben van.

Egy nagy gőzös katasztrófája.

LONDON, szept. 22. Ideérkezett de meg nem erősített jelentés szerint a Varata személyszállító gőzös július 27-én nyílt tengeren elégett. A gőzhajó kétszáz utassal és száz főnyi személyzetével Londonból Durbanba ment és a jelentés úgy szól, hogy mindjárt az indulás után másnap nyílt tengeren történt a katasztrófa. Részletes jelentéseket eddig hasztalan kértek.

Földrengés.

CALABRIA, szept. 22. Ma éjjel óriási földrengés dühöngött egész Calabriában. A lakosság ijedtan hagyta el a házakat s a szabadba menekült.

A Zeppelin II. repülése.

MAJNAFRANKFURT, szept. 22. A Zeppelin II. kormányozható léghajó ma reggel itt felszállt s Friedrichshafenbe repült.

A cár és Vilmos császár.

LONDON, szept. 22. A Daily Mail hírt kapott Pétervárról, hogy a cár ez ősszel meg akarja látogatni Vilmos császárt. Ha a terv valóra válik, akkor a cár Olaszországból Berlinen át utazik haza és nem fogja másodszer érinteni Konstantinápolyt.

Az olaszországi látogatás.

RÓMA, szept. 22. Most már biztos, hogy a cár október 10-én fogja meglátogatni Viktor Emánuel királyt. Tegnapra a szocialista és az anarkista párt gyűlést hirdetett, hogy tüntessen a cár olaszországi látogatása ellen, de a rendőrség betiltotta a gyűlést.

Láz

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ

bizrosan kipróbált szer.

Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, a kik más szereket nem tudnak bevenni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

azonfelül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer véglegesét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

☛ Kapható minden gyógytárban. ☛

Kobelt és Vidákovics
Bristol kávéháza
ABBZIA.
ESTÉNKÉNT
BARCZA JENŐ
kaposvári cigányzenekara hangversenyező.
Utolsó hajó Fiuméba este 11 órakor.

BULIAN H. ABBZIA

(Palace Bellevue)

Legfinomabb ékszerárak pári i és bécsi mintára. Apart ujdonságok moretiben, korallokban és abbziai emlékekben. Saját javítóműhely **Olcsó árak.**

Egy kiszolgáló leány,

ki már kenyér üzletben alkalmazva volt és lehetőleg beszéli a helyi nyelveket azonnal felvétetik a kenyérgyárban, Via Gisella 3.

VARIETÉ

Hôtel Susak

Ujból megnyilt!

Esténként elsőrendű

művészi erők fellépte.

Kezdeté 9 órakor. Belépti díj 1 K.

ifj. Latcovich János

FIUME, Kossuth Lajos u. 2.

TELEFON száma 994.

Legolcsóbb női- és férfi divat-áruház. Mennyasszonyi kelenyék. Legfinomabb és legdivatosabb gallérok és kézelők, sétapálcák, nap- és esernyők, bőr- és cérnakeztyük. Női övekben nagy választék. Színes és :-: fehér ingek óriási raktára. :-:

Nyakkendők ingyen.

Izletes magyar konyha kapható a

Feldbach vendéglőben

Fiume, Castello utca (Kucich ház) a törvényszékkal szem.

Előzékeny kiszolgálás. Kifünő italok. Olcsó árak.

Előfizetőknek ebéd és vacsora havi 20.— 24.— és 28.— frtért.

Számos látogatást kér **RISTL LIPÓT** vendéglős

BAUER GRÜNWALD A magyarok OTTHONA
GRAND HOTEL D'ITALIE
VELENCÉ-BEN
Elsőrendű szálló. — Kifünő konyha.

MAGYAR VENDÉGLŐ

Fiume, Riva Szápary, az Adria palota mellett
Egyedüli magyar étterem.

Kizárólag magyar konyha.

Közvetlen termelőktől beszerelt magyar borok. Kifünő villás reggeli.

Mérsékelt árak.

Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

Okleveles magyar-német óvónő

uri házhoz nevelőnőnek esetleg utikisérőnőnek vagy társalkodónőnek ajánlkozik. Megkereséseket szíveségből közvetíti a belvárosi állami elemi leányiskola igazgatónője.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

A Kobrak - czipőgyár

hirneves gyártmányainak egyedüli lerakata

Vértés S. - Fiume

Via Governo 10 (Corso) az Adria palotával sz.

Óriási választék mindennemű férfi- női- és gyermek-cipőben

garantált elsőrendű minőség.

Bérbe adó a susáki oldalon egy gyönyörű szép fekvésű, egészséges, portmentes és erdővel körülvett kis birtok, majdnem két hold szőlővel és gyümölcsösökkel, — két szép családi házzal és gazdasági épületekkel. A birtok igen alkalmas a tehenészet, sertés hizlalda és baromfi tenyésztés esetleg nyári mulató berendezésére. Az egész birtok évi bére 2400.— kor. Fele is kiadható esetleg hozzá társ elfogadtatik. Cim a kiadóhivatalban.

Olasz tanuló részére jobb — lehetőleg német — családnál

teljes ellátást keresek

jó fizetés ellenében. Tanító vagy tanár urak előnyben részesülnek. Ajánlatokat „G. F. 652“ alatt a kiadóba kérek.

Jó házból való

két leány, megbízhatók a pénztár-kezelésben, a magyar és tót nyelv tudásával azonnal vagy október 1-ére felvétetnek Linenberger I.-nél kivándorlási szálló Fiume. Teljes ellátás és jó bánásmód.

Magyar, német nyelvet

tökéletesen bíró hölgy, ki gépen is ír, irodai gyakorlattal alkalmazást keres.

Cim a kiadóhivatalban.

Ajánlunk: Amerikai íróasztalokat és irod. butorokat Grammofonokat és lemezek

legnagyobb választékban kicserélhető tüvel és tücszerelés nélkül,

messzehangzó lemezeket

termek és kerthelyiségek számára, továbbá

„detektiv“-boltpénztárakat

csengettyű-alarmkészülékkel, a mely a kézi pénztár megdézsmálását vagy betörést lehetetlenné teszi, végül

Wertheim-pénzszekrényeket

minden nagyságban készpénz és részletfizetésre árusít a Tenger melléki Kereskedelmi Társaság Fiume, Corso 12 I. em.

Javítások elfogadtatnak.

Lido-Velence**Splendide szálló****Villa Principessa Giovanna**

Tulajdonosok: FRATELLI CARRARO

Elsőrangú, újonnan épített szálló gyönyörű, csendes fekvésben, remek kilátással a lagunákra és Velencére. Nagy előcsarnok terraszok, villanyvilágítás, lift, központi fűtés, dohányzó, biliárd, olvasó- és hölgyterem. Külön lakásrészek fürdővel és toailette-helyiséggel. Tágas kert.

Penzió és külön megállapodások

családok részére igen mérsékelt áron.

Nagy étterem. — Elsőrendű konyha és kiszolgálás.

Pilzeni és müncheni sör.

Megnyílt!**Megnyílt!**

Az újonnan átalakított

„Monte Verde“ vendéglő

kerthelyisége. Kitértő kiszolgálás. Finom ételek és italok.

Naponta cigányzene.

A magyarok legkellemebb szórakozó helye.

A vendéglős.

ABBAZIA**Petritz Szálló és Étterem**

(azelőtt ERTL.) Abbazia központjában.

Elegáns szobák. Elsőrendű konyha. Naponta friss halak. Kőbányai polgársör és pilzeni ösforrás. Válogatott borok.

Új tulajdonos Petritz József, az Emma penzió tulajdonosa is.

A BRENER ANTAL-féle egyesült sörgyára

részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Urményi-tér 6. — Telefon szám 226. Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ**DUPLA MALÁTA SÖR**

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitértő sörön kívül állandóan raktáron van kivitelű és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 5C fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Urményi-tér 6.

GUSTINCICH JÁNOS**finomsütődéje**

Fiume, Via Alessandrina I. sz.

készíti elsőrendű

tea-kétszersültet

luxus- és házikenyeret, Graham- és rozskenyeret. Ezenkívül elfogad sütésre kenyeret és süteményeket.

Nagy lisztraktár a legelső budapesti gőzmalmokból.

Házhoz szállítás! Telefon 853 sz.

Kétszersültek postai csomagban is szétküldetnek.

SPIRID MARCETTA**ORIENT****kávéháza**

FIUME, Zichy tér 3.

Előzékeny kiszolgálás.

Minden este Sárközy Elemér cigányzenekara hangversenyez.

Modern

hálószobák és ebédlő divánok

eladók

Garami József

kárpitos mesternél Corsia Deák 38.

Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!

„A Tengerpart“ immár hatodik évfolyamban jelenik meg és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART“ minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.